

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A zomborvidéki vízlecsapolások.

II.

cimben foglalt tétel az érdekeltekre nézve közvetlenül fontos; de nem kevésbé jelentőséges a város egész lakosságára nézve is — éppen azon multkor megokolt föltevésnél fogva, hogy a határunkon felgyülemelő és lefolyást nem találó vadvizek városunk területét is fenyegetik és így az amugy is magas közöltséget — magánbajoktól eltekintve — még feljebb szöktenek. Szükséges tehát a nézeteket tisztázni és az utóbbi évtized tényleges adatait a tapasztalat után részrehajlatlanul összegezni.

Az utóbbi évek belvizben bővelkedő szakait fogom előzményül előre bocsátani, hogy a kérdésben forgó vízlecsapolásnak, mint következménynek legelőnyösebb módozatát megállapíthassam.

Tapasztalati tény, hogy valahányszor belvizek árasztják el határunkat, mindannyiszor a tavasz beállta előtt igen magas állást mutat a talajvíz. Így tehát a tél végén mutatkozó magas talajvíz, biztos előhírnöke nagymérvű vadvizek rongálásának. Ha ilyenkor gyors egymásutánban jelentékeny légköri lecsapódások mutatkoznak, a víz a mélyedésekben gyorsan összegyülemlik. Így történt 1871., 1877., 1879., 1881. években, hogy Zombor város környékén már február hóban rendkívül magas belvizeket láttunk; csak 8-10 napi esőzés kellett hozzá, mi ezen években be is következett, hogy a mélyedésekben a vadvizek nagy területeken mutatkozzanak. Azonban a zombori határ termékeny részének mindenkor az adott be végképen, hogy a szomszédos községek belvizei a határnak Zombor felé lejtő mélyedésén át ide-rohanva, az egymástól elszigetelten álló és magukban véve még nem nagyon kártékony barákat egy egyetlen s beláthatatlan összefüggő tengerre szalasztották össze.

Legvilágosabb bizonyosága ezen állítások igaz voltának az 1871. évi árvíz. Ekkor a víz a csonoplyai határból ömlött felénk, azon mélyedésen keresztül, mely a csonoplyai csárdához délre közel látható, ott az alantabb pontokon elterjedt, összefolyt az Ivánacska baráival, Groblyanicával és Depalova baráival, elborította a járás földet, és az alantabb pontokon előrehatolva beözönlött a Bánát külvárosba, melyben számos utca és igen sok ház víz alá került.

A csonoplyai csárda felső részén és a sáponyai szállásoknál a víz a nemes-militicsi határból tódult az ottani mélyedéseken át a zombori határba és ellevén az alantabb földet összeömlött a Pucoráj mocsárral és befolyt a Mosztongának Tomaslia nevű ágába. Ez a víztömeg a vaspályai áteresznél két ágra szakadt; mert az áteresz keskeny volt arra, hogy mind átömölhessék rajta. Ugyanis az egyik rész a Mosztongával egyesülve lefolyt a Ferenc-csatornába; másik része pedig megint összefolyt a csonoplyai határból jövő és föntebb emlegetett vizekkel. Így Nemes-Militics, Csonoplya és Bánát külvárosunk között egy szakadatlan egységes ártenger képződött. A Bánát külvárosi víz aztán az ismeretes belvárosi levezető árok segítségével nagyjából a Ferenc-csatorna felé tereltetett.

Külömben a militicsi határból a zomboriba még egy másik helyen, névszerint a Gottlieb és Georgievits-féle szállások közt fekvő Gyurgyin-völgyön keresztül is tódult víz és ott az Obzir-szállások felett kezdődve egész a sztani-sicsi útig elterjedt.

Ez a víz, legalább annak nagyrésze, a Mosztongának Karankoria nevezetű ágán keresztül hányt ideiglenes árok segítségével csapoltatott le. Harmadsorban a krusevlyai határból be-

ömlő belvizet emlitem, mely az u. n. ráncsevői csatornán talált utat a Mosztongába és ebből a Ferenc-csatornába. A Mosztongának megint egy másik ága pedig a gakovai határból beömlő vizeket vezette a csatornába.

Záradékul felhozom azt a nagykiterjedésű belviztömeget, mely a kernyajai határ közelében a Milutinovics-féle szállásnál összegyülemlett. Ez a víz is követte természetszerű útját azon völgyön keresztül, mely a szivaci úton át húzódik a Csatorna felé.

Mindezen tényadatokból kitűnik, hogy először a zombori határbeli földekben azok a vizek okoztak a legnagyobb károkat, melyek a szomszédos községekből különféle oldalokról ideözönlének, másodsor, hogy mindezen vizeknek lefolyása van a Mosztonga különféle ágain át a Ferenc-csatornába.

Igaz ugyan, hogy a Mosztonga medrének példátlan elhanyagoltsága miatt és műszaki leveztető árkoknak teljes hiányában nem lehetett az egész vizet levezetni, de igenis annak nagy részét.

Ezen tényadatok által irányítva és meggyőzve azon erős nézetben vagyok, hogy célszerű vízlevezetés a sikernek nagyobb reményével s a mellett kisebb költséggel volna eszközölhető, ha a környékbeli községeknek belvizei a részben meglévő és még kiegészítendő fő levezető árkon keresztül a Ferenc-csatorna második tartányába, másrészt és egyidejűleg pedig a ráncsevői csatornán, illetőleg a Mosztonga medrében a csatorna első tartányába fognának vezetetni. A zombori határból csak a főcsatorna közvetlenül közelében és hosszában levő vizek volnának e főcsatornán át leeresztendők.

E végre szükséges volna a határ északkeleti részén elhúzó főárkot, melynek feneke hat év alatt helyenkint egy-egy méter magasra beiszaposodott, a csonoplyai csárdától a kernyajai határba való befordulásig; továbbá ugyanezen árkot a mondott csárdán túl egész a Gottlieb-féle szállásig, mostani méreteinek megtartása mellett és az 1879-ben kelt idevágó tervék értelmében kitisztíttatni. Ezen árkoknak folytatása egyrészt Rigyciáig, másrészt Kis-Szta-párig, a kulturmérnökök által projektált irány szellemében s az esésnek lehetőség szerinti kizsákmányolásával kisebb keresztmetszetekben volna kiépítendő. Csak a sáponyai szállások fölötti mélyedéseknél és Gyurgyinnál kellene a csatorna hosszában a zombori oldalon védgátakat állítani és azokat zsilepekkel ellátni. Ezen főcsatornának kiépítése jelentékenyen kevesebb költségbe kerülne kisajátítás és földmunka dolgában egyaránt, és annak dacára igen célszerűen levezetné a különben határunkba tóduló vidéki vadvizeket, valamint a határból a vele szomszédos belpocsolyákat, és annak költsége, mégis nagyon sokkal kisebb volna a kulturmérnökök által előirányzott összegnél; ellenben a ráncsevői csatornát a határszelitől kezdve egész a bajai útig alaposan ki kellene kotrani. Továbbá a Mosztonga medréből el kellene távolítani mindazon akadályokat, melyek a vizek rajta való lefolyását hátráltatják. A zombori környékbeli mellécsatornák megtarthatnák a kulturmérnöki munkálatban kitüntetett irányt.

Ezeket jóakarattal és tendencia nélkül elmondván, csak azt óhajtom: videant consules, nequid detrimenti respublica capiat.

Egy öreg gazda.

1848—49. évi okmánytár.

5. Knézy alispán ir Szabadka városának.

Az ujvidéki s karlovici lázadásnak tényei különféleképp terjesztettek elő, mi nekem okot adott arra, hogy tolvó hó 12-én futárt küldöttem Ujvidékre, a szállongó különféle hírek valóját megtudandó. Ezt még aznap visszaérkezvén következőleg adta elő: hogy miután Csernovits Péter teljhatalmu királyi biztos Ujvidéken a nép kívánságainak némi kedvezéseket a miniszteriumnál kieszközölni igért

volna, a várost f. hó 10-én, mely nap estvéjén az ő tiszteletére Ujvidék városa ünnepélyesen ki-
vala világítva, oda hagyván, Budapestre utazott.
Ez idő alatt Hrabovszky hadi főparancsnok s telj-
hatalmu kir. biztos Karlovicán keresztül küldött futárát az ott már több napok óta össze-
csődült nép söpredéke, melynek számát néme-
lyek tizenkétezerre akarják tenni — elfogta,
leveleitől megfosztotta s azon levelek a fanatizált néptömegetől felbontattak s össze égették,
mi azonnal Hrabovszky főparancsnok, kir.
biztosnak feljelentett. Ezen vakmerő tett a
következményeket előidéző főoknak lenni lát-
szik. Ugyanis Hrabovszky hadi főparancsnok a
Karlovicán összegyűlt néptömeget 24 óra
idő alatti szétosztásra szólította fel; azon esetre
pedig ha szétosztani vonakodnának, magát őket
erőhatalommal szétosztatni késznek nyilvánította.
Azonban ezen néptömeg, nemcsak hogy szét-
oszlani nem akart; sőt a legnagyobb vakme-
rőséggel Péterváradot is megtámadni ké-
szült. Erre Hrabovszky parancsából f. hó 12-én
hajnalban hat század gyalogság s egy század
huszár 9 ágyúval indultak Péterváradról Kar-
lovicára; hír szerint egy küldöttség neveztetett
ki a városba meendő, de ezen küldöttség mi-
dön a templom felé, hol fegyveresek rejtve
voltak indultak volna, — reájuk történt lövöl-
dözések által visszamenni kényszerített; mert
Karlovicát ágyúkkal lövöldözni kezdték. A lö-
vések és összeütközés kimenetele mint eddig
még tudva nincs, mivel a várkapuk elzárása
által a közlekedés megakadályoztatott, de az
bizonyos, hogy ágyúzások történtek, mert an-
nak dörgő lövései a szomszéd városok lakóit
futásnak indította. Ujvidék város lakossága
legnagyobb rendben de egyszersmind félelem-
ben és feszültségben van. A római sánc on-
már több egy hétnél tartózkodó csajkások kor-
donja, mely a karlovici néptömegek kifolyása
ellenében, f. hó 12-én Zanini ezredbeli egy zászlóalj
Ujvidéken tartózkodó zászlóaljjal s egy
század lovassággal 6 (hat) ágyúval Czón generális
vezérlete alatt anélkül, hogy egyik részről is
legkisebb megtámadás történt volna szemközt
állított, ezen táborból délig két katonai futár
érkezett a vár felé vágatva, f. hó 12-én az
egyik zászlóalj egy-egy század lovassággal esti
6 órakor Ujvidék városába visszavonult. Ennél
fogva a tegnapi futár által hozott híreken ki-
vül mi sem történt.

Kelt Uj-Verbászon, június 13-án 1848.

Knézy Antal első alispán.

Hírek.

A magyar kir. igazságügyminiszter Veysz Lajos pancsovai kir. törvényszéki irnokot a szabályai kir. járásbírószághoz helyezte át.

Az ujvidéki gör. kel. szerb főgymnasiumhoz dr. Asbóth Oszkár egyetemi tanár küldetett ki kormányképviselőnek.

Emlékezni fognak olvasóink azon miniszteri bizottságnak beható vizsgálatára, melyekét ápril hó folyamán megyénkben a marhatörzskönyvek vezetésének mikéjnté körül foganatosított. E bizottság ezen tapasztalatairól a következő hízelgő leíratot intézte megyénkhez:

Bács-Bodrogh törv. e. megye közönségének Zomborban. Folyó évi ápril hó 18-án tartott értekezlet alkalmával volt szerencsénk az 1874 évi XX. t. c. és az állategészségügyi rendeletek mikénti végrehajtása kérdésében együttesen tárgyalni, s az annak eredményéről felvett jegyzőkönyvnek egyik példányát a tekintetes megye közönségénél, hivatalos használatul visszahagyni. A bizottság tett tapasztalatai nyomán kedves köteletségének tartja kijelenteni, hogy Bács-Bodrogh megye állategészségügyi adminisztrációja mintaszerű. Az ügy nevében tehát, melynek szolgálatában állunk, hálás köszönetünknek adunk kifejezést azon buzgóságért, melyet a megye tisztikara, élén kitűnő alispánjával az állategészségügyi adminisztráció terén a hazai közgazdaság javára tanusít; nem is mulasztottuk el ezen valóban örvendetes körülményt, öccexcellenciájának a miniszter urnak egyidejűleg bejelenteni. Budapest, 1885. május 7-én. A bizottság nevében Liphthai s. k. miniszteri tanácsos.

Hegyi Arankát, a népszínház kitűnő primadonnáját eljegyezte Farkas József építész, szabadkai földbirtokos.

Szabadkán mint annak idején említettük Jankovich Aurél főispán kezdeményezésére mozgalom indult meg, szinkerület szervezése tárgyában. A megpénztett eszmét az érdelt városok közönsége nagy lelkesedéssel karolta fel, s a szépen megindult mozgalom mindenütt folytatják. Így Szabadkán e hó 2-án a szünügyi bizottság tagjai s a meghívott szakértők értekezletet tartottak, mely a szünügyi bizottság szervezésére s a színházi ügyek rendezésére vonatkozó szabályzat megállapítására három tagú bizottságot küldött ki. A munkát, melyet e bizottság szerkeszténi fog, már az e hóban tartandó rendes közgyűlés elé kerül s ott valószínűleg el is fogadják. Remélik, hogy a szünkerület már ez évben létrejön.

Apatinból írják: A selyemgubó beváltás a múlt héten vette kezdetét. A beváltó helyiség a templom utcában van. Csak érett és száraz gubók váltanak be.

O-Kanizsai hírek. Nagy halat fogott. Tóth István adorjáni (főközség) halász 9 évvel ezelőtt egy 5 fős sorsjegyet vett, melyre pár hétnek előtte 15000 ft főnyeremény esett; tehát a 20%-os nyere-ményadó levonásával 12000 ft készpénzt kap. Ez aztán nagy hal! Ilyet még nem fogott kanizsai ember soha! Hogy most már ő a legboldogabb ember a világon, az kétségen kívül; de nem kevésbé boldogok a keresztesek, mert Pista bácsi folyton oly égető szomjúságban szenved, melyet borral, sörrel, gyúgyival lehet csak s azzal kell eloltani. Dacára hogy a pénzt még nem vette fel, már a sört 100 poharával hordatja. Egy német közmondás azt tartja: Der Dumme stb. talán helyesen. — Aljegyzővé a boldogult Kiss Ede helyébe Eisenstädter Mór választott soron kívül, t. i. Pekla Péter régebbi idő óta működik a köz-szégházánál kifogástalanul, de Eisenstädter valószínűen szorgalmasabbnak találtott. Béketűrés az új álláshoz! — A gabona alacsony marad, sebak, csak a kalászközöl kifejlődjenek. Az árpát (őszit) egy hét múlva vágni fűjék. A kapás növények jóknak mondhatók, kivéve a babot, azon meglátszik Szervác & Comp.

Gyászír. Pinkovits Ödön budapesti kir. ítélőtáblai pótbíró saját és gyermekei nevében — Pinkovits Elemér és Eugenia, Astenbergi Ast Nándor m. kir. kuriai rendes bíró, és gyermeke dr. Ast Vince, — továbbá Fratricsevits Béla zombori birtokos, és neje szül. Büttner Mária, és gyermekei, egy Pinkovits Ferenc ügyvéd, és Baacsics szül. Pinkovits Borbála birtokos, nemkülönb Fratricsevits Ignác v. b. t. t. lovassági tábornok, — Hadzsics szül. Boros Klára, öz. Sztrilich szül. Fratricsevits Mária, Fratricsevits Gizella és Hadzsics Demeter zombori birtokos, és a többi vérokonság nevében szomorodott szívvel jelenti szeretét és felejtetetlen nevének, édesanyjuk, leánya, nővér, húguk, illetőleg néjük és sógorne-jának nagyságos Pinkovits sz. Astenbergi Ast Mária-nak hosszas betegkedés után életének 34. évében Zomborban, 1885. június hó 6-án d. u. 1/3 órákor történt gyászos elhunytát. Boldogultnak hiült tetemei Zomborban Fratricsevits Béla nagybátyja lakásáról f. évi június 8-án délelőtti 10 órákor a helybeli róm. kath. plebániái templomba fognak szállíttatni, honnan az engesztelő szent mise áldozat bemutatása és beszentelése után a helybeli szent Rókus-hoz címzett sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Zombor, 1885. évi június hó 7-én. — Áldott legyen emléke!

Rottmann Emma cége Ujvidéken a céglajstromból töröltetett.

Egy az érettségi vizsgát jó eredménnyel letett ifjú, ajánlkozik jegyzői irodába szerény feltételek mellett. Bővebb értesítést ad Bittermann Nándor.

A magyar-német illetve magyar-németalföldi forgalom díjzabásához f. é. június 1-én a VII. számú pótlék lép hatályba, mely a fadijzabás nomenclatúrájának megváltoztatását és Boszna-Brod, Brod, Dálja, Eszék, Eszék-alsóváros, Gombos-Bogzalom, Mitrovica, Samac, Vukovár és Zimony államoknak a díjzabásba való felvételét tartalmazza. Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjzabási osztályában valamint a részveszélyes vasutaknál kaphatók.

A bajai állami tanítóképző intézet tanári és növendékei a napokban meglátogatták a közéleti gazdasági és tanszermuzeumot, hol a nagyszámú tárgyak beható megtekintésére két órai időt fordítottak.

Uj cég. Bens Károly vegyeskereskedő és festő Szeghegyen.

O-Becsén a szerb népiskolák tanulói majálisát, illetve juniálisát úrnapián tartották meg a város-
ligetben. A legszebb idő kedvezett a gyermekek, szü-
lők és vendégeknek. Jól is mulatott mindenki. Este a lövöldében a szerb egyházi dalárda hangversenyt és táncvigalmat rendezett, mely utóbbi a reggeli késő órákban is vígan tartott. — Nem tarthatnának-e a katolikus gyermekek örömeire is hason mulatságokat? Ez a gyermekeket buzdítja, az iskola érvényével pedig mintegy jutalom volna rájuk nézve a 9 havi fáradságért.

Apatinból írják: A helybeli iskolaszék leg-
utóbbi gyűlésében felmerült azon kérdés, hogy a hely-
beli felső népiskolából kikérülő növendékek miért nem
vétettnek fel a megfelelő reáliskolai vagy gimná-
ziumi osztályokba. Ezen nálunk már több szülő fen-
akadt, mivel a felső népiskola célja felől még ninse-
nek kellően tájékozva. Sokan középiskolának tartják a
felső népiskolát, s azért ott még most is általánosan
„Realschul“-nak nevezik ezen intézetet, pedig lénye-
ges különbség van e két tanintézet között. Továbbá
elhatározottak, hogy a 3. és 4. leányosztályokban
két tanítónőt 500 ft fizetés és 50 ft lakpénzzel a
jövő tanévben fognak alkalmazni. — Az üresedésbe
jött elemi isk. igazgató tanítói állásra Veber József
lón megválasztva. Krieg Károly 2 ezüst írtot ajánlott
fel jutalmul oly tanulóknak számára, kik a magyar nyelv-
ben a legjobb előmenetelt tanúsítottak. Dr. Lang Jó-
zsef és Dombovits Márton 2—2 írtot hasonló célra
böcsájtanak az iskolaszék rendelkezésére. Eljenek!

Budapestben f. hó 2-án éjjel 1/2 órákor a
bodza-utca 41. számú és Pártos Gyula bácsmegeyi
földink tulajdonát képező földszintes ház ismeretlen
okból kigyuladt. A ház tetőzete, valamint a mellé
épített istálló is leégett. Az istállóban 7 db. ló volt;
kettő közülük kissé megégett. A gyorsan megjelent
tűoltóság a tüzet csakhamar lokalizálta. A kár je-
lentékeny.

A postahajók menetrende 1885. évi március hó 15-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bzdánból Budapestre és Bécsbe: naponta 9 órákor este. Első menet március hó 17-én. Lefelé: Bzdánból Ujvidékre: naponta 9 órákor reggel. Bzdánból Zimony-Nándorfehérvárra: kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon 9 órákor reggel. Bzdánból Orsova-Galacig: szerdán, pénteken és vasárnapon 9 órákor reggel. Bzdánból Títel Szegedre: szerdán és vasárnapon 9 órákor reggel. Bzdán, 1885. évi márc. 12-én. Az ügynökség.

Derra Erzsébet 3117 frtra becs. ingatl. jul. 5-én Ujvidéken elárvereztetnek.

O-Becsén f. hó 5-én este 11 óra tájban egy embert az utcán vascsillával agyonvertek. A szeren-
setlen özeget és kis gyermeket hagyott hátra. A
tettesek kiléte ismeretes, de megszökvén, tartózkodási
helyüket most pühatolja a kir. csendőrség.

A „Zasztava“ sajtópörében a főügyesség által benyújtott vádlevel kivenatilag így hangzik: Tek. budapesti ker. kir. esküdtzéki sajtóbíró! Az Ujvidéken megjelenő Miletics Milica tulajdonát képező és ugyanez által kiadott és a szerb nemzet nyomdában nyomtatott „Zasztava“ című lap, melynek felelős szerkesztőjeül bizonyos Tomics Jasa van megnevezve, ez év jan. 6-án (az ó naptár szerint 1884 dec. 25-én) kiadott 200. számában Omladina felirat alatt és „N. L.“ aláírásával egy cikket közöl, mely a magyar államot képező országok között fennálló államközösség elleni és a btk. 173. §-ának súlya alá eső lázítás jelenségeit foglalja magában. A kérdéses cikk az omladinahoz szólna arra akarja azt indítani, hogy az olasz ifjúság példája szerint ne rettenjen vissza semmitől, hanem ha a szükséges úgy hozza magával, „vérét is áldozza föl eszményei oltárára“ — szervezzen, ha kell, titkos társulatokat, vesszen, ha kell a csatatéren, „ne ingassa meg semmi, sem egyesek árulása“, sem „az uralom üldözése“, sem a „bürtönök, sem a bitófák“, hanem szedje össze minden erejét a „dicső szerb nemzet“ szabadságának és egységének kivívására“. Tekintve, már most, hogy a szerb nemzet eme egyesítése nem is képzelhető a magyar szent korona uralma alatt álló szerb nemzetiségnek a magyar államtól való elszakítása és az ország részre nézve az államközösségének erőszakos megszüntetése nélkül, tekintve továbbá, hogy a szóban levő hírlap, a „Zasztava“ a magyar állam területén jelenlevő meg, a magyar állam kötelekéhez tartozó szerb nemzetiség közlönyének tekintendő! mindezeknél fogva félreismerhetetlen, hogy a kérdéses cikk éle a magyar állam ellen van irányozva; félreismerhetlen, hogy célja az itteni szerb nemzetiséget az omladina utján elszakadásra, államellenes akcióra bírni. A cselekvény tehát, mely e cikkben nyilvánul — lázítás. Minthogy pedig az ez évi febr. 9-én beadott panasz-följelentésem folytán meg-ejtett vizsgálat során eme cikk szerzőjének Nancsits Lázár ujvidéki lakos és a Zasztava segédszerkesztője vallotta magát s azért a törvény előtti felelősséget önkénytelül vállalta, mindezeknél fogva a btk. 173 § a alapján elvándat emelek nevezett Nancsits Lázár, mint a közlemény szerzője ellen a magyar államot képező országok között fennálló államközösség ellen sajtó utján elkövetett lázítás büntetékéért miatt. S tisztelettel kérem a tek. sajtóbíró elnökségét, hogy jelen vádmat törvényszerű tárgyalásra határnapot tűzsi, arra vádlatot megidézni s minderről engem is értesíteni méltóztassék. Budapest, 1885. május 16. Kozma Sándor kir. főügyész. A sajtóbíró elnöke tudvalevőleg e hó 20-ra tűzte ki ez ügyben az esküdtzéki tárgyalást.

Főgymnasiumunk a kiállításán. Az országos középiskolai tanáregyesületi közlöny júniusi füzetében a helybeli állami főgymnasium kiállítására vonatkozólag „Középiskoláink az 1885. orsz. kiállításán“ cím alatt ezeket hozza; I. alatt „szép buzgalomról tanuskodnak a zombori áll. főgymnasium tanártestületének művei is.“ V. alatt „Még azon intézetek rajmunkáitól kell röviden megemlékeznünk, melyek a disztiményi rajz tananyagát jóformán csakis a geometriai disztimények sorából választották. — Első sorban említendő ezek közül a zombori állami főgymnasium. Igazán teljes képet nyújt ez a rajzoktatásnak módszeréről s figyelemmel van a tanítás menetnek minden momentumára. Egyszerű geometriai disztimények képezik az első osztály tananyagát, későbbre halasztva a geometriai idomok szerkesztését. Sajnáljuk, hogy a testek axonometrikus és távlati előállítását nem követi néhány testnek természet után való távlati rajza, hiszen ez lenne tulajdonképpen a távlati rajz főbb jelenségek ismertetésének főcélja örömmel vesszük a színharmónia magyarázatát bevezetésül összetettebb disztimények kifejtéséhez.“

Ujvidéken Schosztel M. női- és férfi-ruhakereskedő fizetése képtelen lön.

Vásárok a megyében június hóban: Adán 15-én. — Baracsán 17-én. — O-Futtakon 16-án. — Jankovácson 22-én. — Kulán 24-én. — O-Morovicán 24-ike utáni hétfőn. — Prigl.-Szt.-Ivánon 24-ike utáni hétfőn. — Zentán 22-ikét megelőző vasárnap és hétfőn.

A zombori állami főgymnasium érem- és régi seggyűjteményét újabban gyarapították adományai-
kal: Morgenstern Gusztáv cs. kir. főhadnagy 1 db II. Ferdinánd császár ezüst pénzével 1632-ből, 1 db I. Lipót császár ezüst pénzével 1668-ból. Udvardy József 1 db V. Ferdinánd magyar király ezüst pénzével 1849-ből. Bosnyák Sándor 1 db II. Ferenc császár rézpenzével. N. N. 2 db Mária Terézia rézpenzé-
vel 1760 és 1766-ból; 6 db II. Ferenc császár rézpenzé-
vel 1800, 1812 és 1816-ból; 2 db I. Ferenc József császár rézpenzével 1851-ből; 1 db Abdul Medschid török császár rézpenzével 1839-ből; 1 db Obrenovits Milan szerb király ezüst pénzével 1883-ból. Ganzl Adolf VII. o. tanuló 1 db. Constantinus császár rézpenzével 306—337-ből. Czeizl Alajos VI. o. tanuló 1 db Gordianus III császár ezüst pénzével 238-ból. Mihelits Miklós V. o. tanuló 1 db Constantinus császár rézpenzével 306—337-ből. Fogadják az adományozók szíves köszönetemet. Radics György, igazgató.

Június hóban a csillagok járása a következő: Holdváltások beállanak: Utolsó negyed 6-án, 1 óra 21 perccel reggel, újhold 12-én 11 óra 58 perccel este; első negyed 19-én 3 óra 4 perccel délután s holdtölte 27-én 34 perccel délután. Hold a föld távol-

ban 1-én 1 órákor reggel, a földközelpén 13-án 5 órákor délután s ismét a földtávolban 23-án 7 órákor reggel. — A nap 21-én reggel 8 óra 8 perccel lép a Rák jegyébe s ekkor veszi kezdetét a csillagászati nyár. A közönséges életben 8-tól számítják a nyarat.

Értesítés. A kik a zombori áll. főgymnasiumon magánvizsgálatot óhajtanak tenni, azok születési bizonyítvánnyal vagy keresztlevéllel és eddigi tanulmányaikat igazoló bizonylattal felszerelt kérvényüket f. hó 20-ig „a zombori áll. főgymnasium igazgatóságának“ címezve nyujtsák be.

A „Pester Lloyd“ június 5-iki esti lapjában a readóri hírek közt olvassuk, hogy Budapestben a virágbokor című vendéglőben Ozvald István bajmóki lakos teljesen részeg állapotban megjelent és a vendégeket zsebkésével ijesztgette. Az egyik pincér, a mint kezéből a kést ki akarta csikarni, könnyen megsebesült. Végre sikerült Ozvaldot nagy fáradsággal lefegyverezni és egy rendőr által a központi rendőrhá-tóságához szállíttani.

O-Becséről írják: Az „Egyetértés“ f. évi május hó 31-ik számában O-Becséről oly értelmű le-
vél közöltetik — a mely, habár tartalma a há igaz-
ságtól igen messzire elcsavarodik — ártani ugyan
nem árt, de a való kiderítése indokából néhány sor
megjegyzést mégis megérdemel. — Hogy Orbán Ba-
lázs ur körútja valódi diadalmenet volt, lehet hogy
O-Becsén kívül igen, de O-Becsén ily diadalmenetről
mit sem tudunk, ha csak az a néhány kocsi a gőz-
hajótól jövet annak nem tekinthető. Hogy O-Becsén
pünkösdi vasárnapján 8—10000 ember előtt mondta
el nagyhatású beszédét, az kell hogy nyomdahiha le-
gyen és pedig az a csekély hiba, hogy a számok vé-
gén egy zerussal többlet biggyeszített oda a szedő,
a 8 és 10-et pedig 4—5-nek kellett volna szednie s
igy a 8—10000-ból 4—500-ra szállott volna a hallga-
tóság száma, a mint hogy úgy is volt. Maga a tés-
ség, a hol a hallgatóság helyét foglalt, több embert
el nem viselhetett volna, lévén ez fizikai lehetetlen-
ség. O-Becsének 14 ezer pór házlakosa van. Ezek
közt meglehetősen számban vannak asszonyok, meg
gyermekek. Pünkösdi első napján a különféle mulató
helyeken számtalan mulattak, Moholon vásár volt,
azt hiszem e körülmények igen sok embert elvontak
az üdvösség malasztjának élvezhetőségétől. Bátran és
hitelesen mondhatom tehát, hogy 4—500 embernél
több nem volt szerencsés a beszédet hallani. A mi a
szerbek különös lelkesültségét illeti, ezt megcáfolja az
a körülmény, hogy szónok szerbül egy szót sem szőlt,
tehát szerb testvéreink az egész diktóióból nem sokat
hallhattak, tehát nem is lelkesülhettek, annál kevésbé
zsvioztak. A hallgatóság legnagyobb részét a délutáni
isteni tiszteletéről kijött katolikusok képezték, ezek
pedig ezer számra nem jöhettek a templomból, mert
ott sem voltak. A banketten, ugy hallom 3 vagy 4
szerb testvér volt jelen. A szedő ismét egy zérust
biggyeszített a számhoz nagyobb hatás kedvéért, azt
tartván, hogy a zerus semmit jelezvén, mindegy,
ha elül, ha hátul, biggyeszíti a számhoz. Jó lesz az
Egyetértés szedőjét normális iskolába küldeni, had
tanulja meg azt, hogy a zerus elül ugyan semmit
sem számít, de hátul mindig alkalmazva megitzserezi
a számot. Ezt, ha a szedő a hibás, ha pedig a leve-
let közlő írta volna hibásan, lássa be a hibát és hozza
a nyilvánosság útján helyre, mert az ilyen hibás köz-
lemények a lap tekintélyét nem nagyban emelik. —
A vidéken történt dolgokról csak annyit hallunk,
hogy Orbán Balázs ur diadalutját irigyelni senkinek
oka nincs, s hason diadalokat kívánunk neki akár
mennyit. Szabad-levü.

Rombay Dezső, a bács-bodroghmegyei gazd. egyesület titkára f. hó 6-án esküdtől örök hű-
séget a bájos Werner Rózsa kisasszonynak.

Topolyán mult hó 28-án aljegyzővé Tománo-
vits György ottani segédjegyző, végrehajtóvá pedig
Márton Lure mező-kászonyi segédjegyző lettek egy-
hangulag megválasztva.

A szabadkai gymnasiumi ifjúság f. hó 3-án
tartá meg Palicson ez évi hangversenyyel egybekö-
tött tavaszi mulatságát.

Folyó hó 8-án, mint a koronázási évfordulón
iskola ünnepély tartatott a helybeli állami főgymna-
siumban. Az ifjúság a tanári karral egyetemben isteni
tisztelenen vett részt, melynek végzetével az iskola
helyiségbe visszatérvén, az igazgató Radics György a
tanulókhöz alkalmi beszédet intézett. A nyilvánosság
kedvéért közöljük e beszédet, had lássa Zombor sz.
kir. város polgársága, had olvassa Bácska közönsége,
mely szellemben neveltetik itt az ifjúság — az állam
leendő polgársága. A beszéd elolvására után — hisz-
szük magunk hazafisága is csak erősödni fog. „Ked-
ves tanuló! Ma tartjuk dicsőségesen uralkodó I. Fe-
rencz József ausztriai császárnak magyar királyllyá tör-
tént koronázása évfordulóját, 1867. évi június 8-ka
volt a nap, midőn Magyarország koronáját, szt. Ist-
ván eme búbajos varázsu örökségét Ó felsége fejére
téteté a nemzet legnagyobb örömeire. 18 éve annak
ma; de én élénken emlékezem, szívem legmélyebb re-
dői között még egyre rezg az akkori egetverő öröm-
hang, mely ezrek ajkain kelt: éljen a király! Az or-
szág szíve megdobbant e hangra s az ország legta-
volabbi zúga is örömmel visszhangozá e dobbanást. De
hát mi az a korona, hogy egy nemzet örömét fel-
keltse? Mi az a korona, hogy fájdalmat fejtet, bút
oszlát? Honnan a varázs? Honnan a hatás? Jelvény
a korona, mely kifejezi mindazt, mit a nemzet a leg-
első emberére ruházott; hatalmát, dicsőségét képezi.
És szt. István koronája erős, hatalmas; szt. István
koronája él, él a nép ezreiben, a nemzet akaratában.
A szt. koronáról szóló tan szerint az Arpád-korszak
kezdetén a szt. korona alatt csak a koronát és a ko-
ronázásnál használt jelvényeket és szertartásokat
értették; a 13-ik század óta a szent koronát a ki-
rályi hatalom képviselője, sőt az alkotmányos ural-
om jelképe gyanánt tekintették. Későbbi a ko-
rona fenségéről; az abban nyilatkozó erő és hatalom-
ról szóló tan. Ekkor már előszemélynek tekintették.
És innen a varázs, innen a hatás. Amde csak sz.
István koronájának van e hatása nemzetünkre, más
korona nem hozza lelkesedésbe, más korona nem kelti
fel nemes büszkeségét. Csak a kinek fején sz. István
koronája ragyog, lesz a magyar által védve, lesz fel-
emelve, szóban, szívben megünnepelve, dicsőítve, mert

esakis ebben nyilatkozik a magyar erő, hatalom, di-
csőség! Az apa kell, hogy fiának; az anya kell, hogy
leányának adja legszebb örökül a hitet, meggyőződést,
ha ő nagyméltósága a vall. és közközt. m. kir. minisz-
ter ur el nem rendelte volna, önmagunktól kellene
megünnepelni a koronázást, mely által önök, hatal-
munk nyilatkozott, dicsőségünk magasabbra szállt!
Hosszu, sötét éj borult nemzetünkre 49 után. Sz.
István koronája mélyen szunnyadt, ereje meg-
szibbadt; a nemzet megtört; szíve olykor olykor
dobogott meg, jelül, hogy nem halt meg, de él.
De a mint a tél jegét feloldja a tavasz enyhe le-
vegője, úgy lett elűzve az éj sötéte a nemzet éle-
téről a korona által. Most 18 éve tevő fejére azt
ő felsége és tététe felséges eljárája a királyné fejére
is. Ma 18 éve esküdött az Isten szabad ege alatt,
hogy mindazt, mi nemzeti, magyar, fentartja és fen-
tartatni fogja; ma 18 éve fogadta hittel, hogy a nem-
zet törvényei, alkotmánya szerint fogja a magyart
kormányozni! A nemzet és királya közötti szerződés
megpecsételése tehát a koronázás és ma 18 éve, hogy
a dicsően országgló s a legmélyebb alattvalói hódolat-
tal övezett I. Ferenc József ő felsége hazánkat tör-
vényei szerint kormányozza. Ez elég — kedves tanu-
lók — hogy emléketekbe hozzuk a napot. E nap
int bennünket arra, hogy a Mindenek Ura áldását
lekönnyörögjük felkent fejedelmünk életére, kívánva,
hogy sz. István koronáját dicsőséggel még igen so-
kára viselhesse; lekönnyörögjük áldását szeretett ki-
rálynénkra, hogy felséges férjének oldala mellett édes
hazánknak kegyes asszonya még sokáig lehessen; le-
könnyörögjük áldását a felséges trónörökösre, hogy az
ég számos kegyeivel felruházva, országunknak majdan
dicsően uralkodó alkotmányos királya lehessen. Ezek
után örömmel hangoztatom, ő felségét, I. Ferenc
József ausztriai császárt, Magyarország apostoli kirá-
lyát népei boldogítására a Mindenek Ura az emberi
kor legvégső határáig éltesse. Ti pedig kedves tanu-
lók, kik szerencsések vagytok alkotmányos ország-
ban, szabad hazában születni, mint e hazának ifju-
sága, leendő polgársága tartsa szent kötelességének
megőrizni mindazt, mit a haza, mit a király iránt elő-
deitől örökölt: a hazaszeretetet, a király iránti hódol-
telt, a taníthatatlan hűséget. Éljen a király!
Éljen a haza és az alkotmány!

Kuláról írják, hogy a kanálisnak ottani fa-
hidja olyan rozoga, hogy minden átmenetnél élet-halál
közé legesnek a közlekedők. A Ferenc-szatorna illető
szakaszának mérnöke nyilvános figyelmeztetés nélkül
is észrevehetné, hogy ily nagymérvű elhanyagolása
egy sűrű forgalmu hidnak, milyen sok tekintetben
kárhuzatos.

Helyreigazítás. Lapunk f. hó 5-én megjelent
számában a hírek rovatában, a m. kir. honvédtisztek
övezetűi és árvi nyugdíjalapjának javára megtartott
műkedvelői szimfónia és hangverseny alkalmából a
tisza jövedelmezés a fellülézetők nevei között Jakabfi
Pál (Temesri) neve és lakhelye hibásan lett nyomtatva,
illetve kiütve. Kijavítva tehát mindkét sajtóhiba
Jakabfi Pál (Temesvár).

Oltványi Illés Bács község jegyzője nyomta-
lanul eltűnt. Eltűnését az ottani árvatárban mutat-
kozó számadási zavarokkal hozták kapcsolatba.

Ujvidéken Bende Imre apát-plébános, mint
minden évben, úgy az idén is, 50 írtot adományozott
az ottani r. kath. népiszkolai tanítók segélyezésére.

Fischer Mór 2687 írtot a becsült ingói június
11. Titelben elárvereztetnek.

A zombori áll. főgymnasiunon az előadások
f. hó 16-án végzők: 17-én hittani vizsgálat; 18-ától
következő napokon szóbeli érettségi vizsgálat; 22-24.
az osztály vizsgálatok; 24-25. magán tanulók írásbeli
és 25-én szóbeli vizsgálata lesz. A tanév ünnepélyes
befejezése 29-én lesz.

A földmívelés ipar és kereskedelmügyi m.
k. miniszterium azon fölvetelt kérdésre: meg van-e ide-
gen mézeskalácsosoknak engedve, bucsuk alkalmával
készítményeiket elárúsítani? a következő választ adta:
A kellő jog alapján tartani szokott bucsuvásárok he-
tívásárok nem tekinthetők, ily alkalommal idegen
iparosok is, tehát mézeskalácsosok is árusíthatnak. A
mézeskalácsosok azonban még nem engedélyezett vásá-
rok nélküli bucsukon is ott, hol ily árusítás régóta a
gyakorlat által szentesített szokáson alapszik, árusí-
thatnak mézet és mézes készítményeket.

A dunamelléki egyházkerület június 6-án
Budapestben tartotta közgyűlését. Jelen voltak az
alsó baranya-bácsi egyházmegye részéről Kármán Pál,
verbázi esperes, Pör József, szivaci lelkész, Gaál
Péter, gondnok Bajárol, Kozma László ügyvéd s egy-
házképviseelő Zomborból.

A szabadkai m. kir. állami tanítónépző-
intézetben a jövő 1885-86. tanévre szóló felvételi vizs-
gálatok f. év augusztus hó 31-én és következő nap-
jain mindenkor reggeli 8 órától kezdve fognak meg-
tartatni.

Irodalom.

Szolcsányi Gyula kiadásában Egerben meg-
jelent „István bácsi könyvesháza” 2., 3., 4. ik füzete.
Tartalmuk: 2. „Elvesztett fiú” eredeti elbeszélés Szul-
ik Józseftől 3. „Szeptős János” Meszner Teréz után
Szabodon fordítva Szulik József által 4. „Minden tar-
sangnak megvan a bójtje” és a „Cigány gyermekek”
szinte Szulik Józseftől. Ismeretes a szerző és fordító-
nak irodalmi munkássága úgy a próza, mint a költé-
szetben, felesleges öt tehát a nagy közönség előtt
még jobban ismertetni. Mind a három füzet jelenté-
keny hézagot tölt be irodalmunkban. Az elbeszélések
tárgya, irányja oly természetű hogy a mint a közön-
séges embert mulattatva oktatja, úgy a művelt em-
ber figyelmét is helyenként lekötí s a művecskék elolva-
sása után elmondhatja, hogy valóban élvezet. Tanul-
hat e művekből úgy a gyermek és ifju egy a meg-
lett koru is. Vallás, erkölcs, tudományban való gy-
rapodás a célja e vállalatnak s az eddig megjelent
művek fenti céloknek teljesen megfelelnek. Legyen
a folytatás minél hosszabb s adjon az Isten sok ily
szerzőt a vallás, jó erkölcsök és művelődés előmozdítá-
sára céljából.

Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésé-

ben megjelent és beküldetett Búzavirág, Deréki Ant-
al népszínművének összes dalai, szerző Serly Lajos
a népszínművezető karnagya. Tartalma: 1. Tisza partján
füzes határ. 2. Dal a házasságról. 3. Kortés nóta. 4.
Hervad a lomb. 5. Oda kün a zöld erdőbe. 6. El a
gonddal. 7. Már én többet. 8. Kilyukadt. Ára 1 írt
20 fr — Ünnepi megnyitót az 1885. évi országos ki-
állítás alkalmára, zongorára szerző Sipos Antal. Ára
1 írt 20 kr.

A zomborvidéki r. kath. néptanítók évi nagygyűlésének lefolyása.

A zomborvidéki r. kath. néptanítók egylete f.
é. május hó 28-án tartotta meg rendez évi nagygyű-
lését, mely a következőkben rendben folyt le:

10 órakor a beharangozásra úgy az egyházi,
valamint a világi tagok besereglettek a r. kath.
templomba, hol is nt. Bátori János a „Veni Sancte”
ájtatos elrebegeése után csendes szt. misét mondott;
egy a Veni Sante, valamint a szent mise alatt Jauch
Ferenc helybeli tanító ur leány növendékeinek gyö-
nyörű összhangzatu, ájtatos éneke emel é szíveket a
mindeneket alkotó Istenhez.

A szent mise után az összes tagok a központi
VI. leányosztályban gyülekeztek össze, hol is 11
órákor nagys. és főt. Pletikoszits Sándor c. kanonok,
szóntai plébános és egyleti alelnök ur szívreható han-
gon nyitotta meg a nagygyűlést.

A gyűlés első tárgyává az elnöki választás lön
kitűzve. Tehát az elnököt alelnök ur a magasos, de
mégis leverően ható beszédjében, szomorodott szívvel
adta tudomásunkra a már mindnyájunk által ismert
gyászos kimúltát nt. Pálch János volt egy. elnök,
monostorszegi plébános és ker. érseki iskolálatogató-
nak, fölemlítvén a megboldogult bokros munkásságát,
erényét és jó lelkületét, s végül minden halandó irá-
nyában tanusított emberbaráti szeretetét és előzékeny-
ségét. A megboldogult erényeinek méltó fölsofolása
után kéré a gyűlést: örökítsen meg a megboldogult
nevet jegyző-önnyilleg is. A nagygyűlés ezt megha-
tottsággal fogadta el.

Ezek után következett az elnöki választás. A
nagygyűlés tagjai harsány éljenzés között nagys. és
főt. Pletikoszits Sándor szeretett alelnöküket kiáltot-
ták ki elnöknek; azonban a mily örömmel választot-
ták, oly lehangoltan kellett tudomásul venniük eme
jó kedélyű atyuknak lemondását is.

Ó nagysága megköszönve a benne helyezett bi-
zalmat, előadta: miszerint már az ő előhaladott kora,
egy a tanügyi pályán már kimerült lelkiereje nem
engedik meg neki eme tisztség elfogadását; azonban
ígéré, miként a tanítók, úgy eme egylet érdekét min-
denkor szívén hordva, annak közlegényei közé kíván
sorakozni, s elnökül pedig egy a tanüggyel foglalkozó
fiatal erőt kívánva az elnöki székben maga helyett
látni; enélfgva ajánlatba hozta főt. Puck István apa-
tini plébánost mint érseki iskolálatogatót, kibem, mint
önagysága mondá: az elveszett kincset ha nem is tel-
jesen, de négyötöd részében minden bizonnal meg-
találандjuk.

Hallván a gyűlés eme hangzatos nevet, harsány
éljenekkel üdvözöl ntszó Puck István urat.

Hanem csak most jött a gyűlés az igazi zavarba,
midőn ntszósége is vonakodott az elnöki szék elfoga-
dásától, állítván: miként ő egy ily erős és tisztes egy-
letnek elnökül önmagát gyengének érzi; tehát inkább
szeretné, ha az alelnök ur maradna eme tisztségben.
Azonban a lelkesítő éljenek és önagysága kedélyes
észrevételei oly keresztüztbe hozták, miként kénytel-
len volt az elnöki tisztelet elfogadni. A székfoglalót
harsány éljenzés követte.

Ntszó Puck István ur az elnöki széklet elfog-
lalva, a mennyire emlékszem, a következő épületes
beszédet tartotta:

„Igen tisztelt tanítói nagygyűlés!
Midőn önök szíveiből az őszinte testvéri éljenek
meghangzottak, nem tudtam azonban szóhoz jutni;
azonban örömet összeszedve, most kívánom szívem
sugallatát önök előtt röviden kitárni.

Érdemeim nincsenek, de nem is lehetnek még
eme egylet körében, ha csak nem a Mindenható su-
gallata vezérelte önöket azon útra, hogy nekem a
„Schulmeisters Kindot” érdemül felróni akar-
ják; tehát ha eddig nem tudták, úgy most ünnepélyes
kinyilvánítom önök előtt, hogy én is egy „Schul-
meister”-nak a gyermeke vagyok, s mint ilyen,
mindenkor az önök ügyét a magam ügyének fogom
tekinteni.

De uraim! hogy minél rövidebb legyek és hogy
a tárgysorozathoz mihamarabb foghassunk, még csak
egyre kívánom önöket figyelmezzem tenni; ez pedig az:
„kérjük a minden tanítók tanítóját, Jézus Krisztust,
hogy ő úgy az én, valamint az önök munkásságát
égi áldásával halmozza el; mert higység el, hogy mun-
kánk csak úgy hozandja meg egy a egyház, valamint
a haza javára a kívánt édes gyümölcsöt, ha azt az
égből jövő áldás követendi!”

Eme kitűnő rövid beszédet a nagygyűlés har-
sány éljenzés között vette tudomásul.
Következett a „Bajavidéki” tanítói nagygyűlés
átíratá egy ingyenes kath. tanítói szaklap létesítése
tárgyában.

Miután eme tárgy nagy pénzáldozatba kerülend
s módozatai is még ismeretlenek, úgy határozatba
ment: miszerint a kivitelre vonatkozólag Főmagasságu
Biboros-érsek urunktól lend egy felíratban erre vo-
natkozólag a legkegyelmesebb felvilágosítás kikérve.

A nagygyűlés tárgysorozatának 4. pontja lévén
a „választmány kiegészítése” — Megválasztottak az
egyházi részről: Till apatini és Kulundszits nemes-
militiási káplán urak; a világi részről pedig Weber
apatini tanító ur.

Ennek végeztével a pénztárnok nagys. és főtiszt.
Fejér Gyula apát-plébános ur adta be az eddigi sáfár-
kodásáról a beszámolót, melynek eredménye bevételben
903 írt 42 kr., kiadásban 196 írt 27 krt tett; tehát
mutakozott pénztári maradványul 707 írt 15 kr.

A pénztárnok úrnak eme leskiismeretes sáfárko-
dásáért köszönet szavaztatott.
Az egyleti pénztárnok beszámolója után követ-
kezett az országos katolikus alappénztárnokának
Jauch Ferenc tanító urnak beszámolója, mely beszá-
molóból a következő eredmény konstataltatott: ala-

pitók befizetése 150 írt, pártoló tagsági díj 179 írt,
rendes tagsági díj 25 írt 50 kr., összesen 354 írt 50 kr.

Elismeréssel vétett tudomásul. Itt meg kell
még jegyezni, hogy a zomborvidéki tanítói egylet
is 50 írttal az alapítók közé sorakozott.

Erre a kitűzött tétel felolvasása következett.
I. tétel: Milyen legyen az ismétlő iskolások ol-
vasókönyve falun? és milyen a városban?

Ezen tételt Kanyó Berta sztaniszi tanítónő
dolgozta ki — A kidolgozás sikerültnek mondható.

II. tétel: A magyar nyelv tanítása a nem ma-
gyar ajku felnőttek között.

Kidolgozta és felolvasta Fidler Géza bajnoki
tanító. — Emé felolvasás a figyelmet egészen magára
vonta. Író oda iparkodott hatni, miként azt mutassa
ki, amit voltaképpen mint nem magyar ajku szeretve
szeretett hazája iránt érez. Válgák beszűletére eme
derék fiatal tanítónak ezen lelkesítő felolvasása.

III. tétel: A túlterheltség és csoportosítás a
népiszkolákban olvasó könyvek alapján.

Ezen tételt igen szép felolvasást tartott Frid-
rich N. kupuszina tanító.

IV. tétel: A rom. kath. jellegű iskolákban a
tanügyi sikeres előmozdítására nem csekély befolyást
gyakorolván a lelkészek és tanítók közötti jó viszony;
adassék elő: mit tegyen a rom. kath. néptanító
1-ször hogy ama jó viszony közte és a lelkész mint
az iskolák igazgatója — 2-szor a lelkész mint hitok-
tató között folytonosan fenmaradjon.

Ezen tételt főt. Horváth Imre dorozslói plébános
1 drb es. arany jutalomdíjjal tüzte ki megfajtásul.

Pályáztak: t. Kanyó Berta sztaniszi és Kuz-
mics Lajos zombori központi tanító.

Pályakérdés lévén, nem olvastatt fel, hanem
a következő bíráló bizottságnak: Jauch Ferenc, Gräff
Anna és Czínáler Gyula tanítóknak adatott ki, megbí-
rálás végett.

Indítványképen előadott, miként néhai Pálch
János felejtethetlen iskolálatogatóknak sremlek té-
tessék. Ezen indítvány elfogadtatván, a gyűjtőbizott-
ság a következőkép alakíttatván meg: elnök Fejér
Gyula önagysága, pénztárnok Jauch Ferenc ur, gyűjtő-
bizottsági tag Lukich Béla ur. A gyűjtés zárnappául
f. é. október hó 1-ső napja határozatott.

Mint hogy nagys. és főt. Pletikoszits Sándor c.
kanonok és szóntai plébános ur még az alelnökségről
is lemondott, ennél fogva kénytelen volt a nagygyűlés
végül még alelnököt is választani.

Alelnöknek megválasztott főt. Horváth Imre
d rozslói plébános ur.

Több tárgy nem lévén, végső indítványul nagys.
és főt. Fejér Gyula zombori apát-plébános ur meghí-
vására a Dévai kertbeni társasbédre mielőtt elindul-
tunk volna, az Angyali üdvözet ájtatos elrebegeése
után elnök ur a nagygyűlést befejeztnek nyilvánítá.

A társasbéd alatt, mely nagys. és főt. Fejér
Gyula ismert bőkezűségéből eredt, az első felkösön-
tő nagys. Pletikoszits Sándor ur mondta kegyesen
uralkodó XIII. Leo pápa őszentségére; ezután élteté
az ujonnan megválasztott elnököt, ki viszont önagy-
ságát és főmagasságu bíboros érsek urunkat. Főt.
Puck István és Horváth Imre urak éltették a tanítói
kart, kik viszont harsány éljennel a papságot. Felkö-
szöntettek még nagys. és főt. Fejér Gyula apát-plé-
bános ur, főt. Goldscharek József ker. esperes és sztani-
szi plébános ur, stb.

A dolgozatokat, ha csak lehet, közölni fogjuk.

Egy tag.

A népiszkolai földrajzról.

Hogy népiszkoláinkban a földrajzi oktatás meg-
kapta a maga szerény helyét, ezt mint örvendetes
tényt hozzuk fel. Mert hisz a földrajz mind szellemi,
mind pedig anyagi tekintetben szintoly szép és hasz-
nos, mint bármely más természeti tudomány.

A földleírás tanulmányozása által a világegye-
temet egész pompájában, rendszerének teljes fényében
szemléljük. A földet, az emberiség eme nagyhazáját
fény- és árnyoldalaival lelkünk elé állítjuk; s mint
tanulságos könyvből olvashatjuk ki a drága életsza-
bályokat.

Tapasztaljuk például, hogy a hegyi lakosok
szabadság és hazaszeretében élnek, a szélesen kiter-
jedt lapályok lakói pedig a helyzet hatalmának hód-
olva, többnyire önkény uralkodás alatt tengődnek.

Látjuk, hogy a forró földön lakó szellemileg
tulusapongva, testileg elpuhulva, lelkileg eltörpülve a
pogányság sötét tömlőcében sülödnek. Azonban a
méréskelt földön lakosai a kereszténység fényével ren-
dezett államokban, jótékony polgári szabadságában,
az élet kellemében egymást részesítve élnek.

Tudjuk, hogy a tengerek és folyamok, melyek
valaha a népeket egymástól elválasztották, most mint
legelőszerebb közlekedési eszközök, vonalak, a part-
vidéki lakosoknak alkalmat nyújtanak a kereskedésre,
a kereszténység és tudomány terjesztésére.

Ama jámbor vizsgálódó, aki a földrajzi viszo-
nyokról mélyebben elmélkedik, lehetetlen, hogy szívét
és elméjét a világegyetem, a mindenek Urához ne
emelje.

A földrajzi ismeretek tehát hatalmasan fejlesztik
az erkölcsi érzelmeiket.

A földrajz, mint iskolai tantárgy, nagyfontosság-
gal bír az ifju elme fejlesztésére; az észet nem csak
élesíti, hanem a képzeletet is jó utra vezérli.

A földrajz mint tudomány más tudományággal
kapcsolatban áll. A nyelvtani ismeretekhez bő anya-
got nyújt, midőn t. i. a szavak értelmét helyi viszo-
nyokból fejtegeti, s az irány szépitéséhez utazási tapasztal-
talokból szó virágokat. A történelemnek, a mennyi-
ségstannak, az építészetnek, a természettudományok
elválaszthatlan kiegészítő része a földrajz.

A földrajzi oktatás bő anyagot szolgáltat a haza-
fiaság fejlesztésére és ápolására. A tanító a földrajz
alaptölgalmainál, már a földrajz első oktatásánál, mint
a lakhely, a szülőföld, a megye tanításánál tünteti
elő, hogy e föld melyen lakunk, minő gazdag a ter-
mészet mindhárom országában Inti növendékeit, hogy
é földet, melyen születünk, élünk s halunk, becsüljék,
szeressék, jólétét mindenkor előmozdítsák.

Népiszkoláinkban a tantárgyak, s így a földrajz
terjedelme is osztályonként meglévén az országos tan-

terv alapján határozva, de a t. kartársak is kellő képzettséggel bírván, nem látszik szükségesnek a tanmód fejtegetése. Itt csupán a tapasztalásból merített, tán használható figyelmeztetések rövid felemlítése elégséges.

Mint hogy a földrajz a világ minden tudomány ágával szoros viszonyban áll, a tanítónak előadására kellő készséggel kell bírnia. Alig van tantárgy, melynek felületes ismerete oly gyakran megpirítaná a tanítót, mint éppen ez. Más tudományokban vannak például bizonyos alapelvek, melyek kiegészíthetik az előadót. A földrajz nagyjából az emlékező erőt veszi igénybe.

Hogy a tanító egy kedves elő iskoláját adhasa a világ legszebb tudományának, mi serkentse erre jobban őt, mint azon igyekezet, hogy tanítványai itt is jó alapot, helyes fogalmakat szerezzenek magoknak.

Mint más egyéb tantárgy tanításánál, ugy különösen a földrajz első oktatásánál rendszeres előadás követendő, mit csak e célra készített s kiadott, paedagogiailag és didaktikailag alkalmas kézi könyvecske alapján végezhet sikeresen a tanító.

A szülőföldet, a járásokat, a megyét, ennek egyházi és politikai felosztását, talajminőségét, a lakosok foglalkozását, a földnek, a folyóknak, a létező csatornáknak értékét, gyakorlati hasznát, az olvasókönyvekből elsajátítani nem lehet. Ilyen nincs is.

Ki tagadhatja a földrajzi tudomány elsajátítási szándékánál a megye első és tökéletes megtanulásának legfőbb szükségét?

Helyeselhetők-e ama visszasságok, ferdeségek, miről akár a közéleti tanácsokra, akár a polgári közéletre készülő ifjúk tanulnak és beszélnek, például a Burlaja patakról, a Jaxartes folyóról, a Jengi-Kurgan erősségről, a Berberijeh kereskedelmi központról, Erzerum és Trebirand közt kitűnő útépítésről, Yannan tartományról, a panthay muszlimokról, a Csizla vagy Katarama völgyéről, a thermopylei útközetről, a pontini egészségtelen híres mocsárokról, a Sorrent kis félszigetről, az Otrantó szorosáról, a Yabanez tábornokról, saftulafai székhelyről, kókuszpalmákról, a pau nevű keményfáról, a korallzátonyról, Tofna földesücsről, tongai fiatalságról, Falealupó faluról sat., míg ellenben a megyebeli dolgokat, p. o. a talajviszonyokat, közlekedési eszközöket, természetes és csinált utakat, nevezetesebb eseményeket, növény- és állatvilágunkat, egyéb terményeket, tanítványokat, gazdasági, ipar és kereskedelmi viszonyainkat, legközelebb hozzánk tartozó lakostársainkat, foglalkozásait, életmódjukat sat. meg ugyanezen ifjak nem ismerik.

Az ország ma már csaknem minden megyéjét rövid leírásban olvashatjuk, a népi iskolai 3-ik osztály tanulói, továbbá a felnőttek használatára szánva, földrajzi oktatásban gyakorlott számos szakfőnök helyesléseivel.

Ama nemes intencióból, hogy én is tegyek valami jót népünk előhaladására, leírtam megyénket nagyobb és kisebb terjedelemben. Mindkettő meglehetősen részletesen készített, különösen az utóbbi, ma is szép kelendőségnek örvend. Így történt, hogy két és fél év nagyságú Bacs-Bodrogh vármegye rövid leírása folyó hónapban negyedik kiadást ért, megyénk újabb beosztásával, színes térképpel, földrajzi alapfogalmak, járási és megyei áttekintések kibővítésével. Ezen egészen újból átdolgozott megyei földrajz nem csupán az iskolásoknak, hanem a szülőknak, a közlakosoknak ebbeli szükségletei kielégítésére is van kiadva, melynek ára csinos kiállítással, színes térképpel csak **husz krajcár**. E mellett minden tíz példányra két tiszteletpéldánnyal szolgálók. Ezen körülményt is becses figyelmébe ajánlom az igen tisztelt kartársaknak és a megyei könyvtár uraknak. Utánvé: mellett, vagy az összeg beküldésével a csomag bérmentve küldetik meg, vagy tetszés szerint, kereszkötés alatt.

Az oktatást könnyíti, a begyakorlást elősegíti a kétféle betűkkel szerkesztett mű tartalma, a földrajzi alapfogalmak szabatos kitétele, a rajzolásra felte alkalmas, járásokra beosztott szép színes térkép; az öt főváros határának kiszínezése a térképen, Zombor, Szabadka, Ujvidék, Baja, Zenta kiindulási pontul felvett, külön-külön is megrendelhető, például a községhez közelebb eső, most nevezett valamely főhely leírása. — Az ezen szép megye különböző részén fekvő nagyobb község, külön-külön kiadásban, tágasb leírást nyert. Ezek által a tanító a lakhely, továbbá a vidék vízszintes és függélyes talajviszonyát, ember, növény és állatvilágát, ipari termékeket könnyebben megismertetheti.

Igaz, hogy megyénkben a legügyesebb tanítónak is csak nehezen sikerül helyes fogalmakat nyújtani a hegyekről. — A rajzok, mindig csak hiányos képzetet nyújtanak. Amennyire lehet járja be a tanító növendékeivel a szülőföldet, s vezesse őket a különféle talajviszonyok felismerésére, jelölési és használati módjára. Szereztessek be minden iskola számára egy kis földrajzi gyűjtemény, p. agyag, homok, kőzet, fész, tajték, szikló, porcellánföld, különféle kő, fa, csont; továbbá a község, a környék, a járás, a megye térképe, jelesebb férfiak arcképe, nevezetesebb épületek, közintézetek rajza.

Ez alkalommal tisztelettel értesítem a megyei közönséget, miszerint régóta látva a megye abbéli szükségletét, egy nagy falu térkép készítéséhez és kiadásához fogtam, mely a legutóbbi és legjobb felmérés, beosztás szerint igen részletesen és díszesen lett volna kiállítva. Azonban a Szeged megye kikerekítésének újabb szárnyalt híre, visszatartott az igen költséges vállalattól.

Ada, 1885. május végén.

Fridrik Jamás,
tanító.

Rab virág.

Virág vagyok, halvány virág
Kis ablakba téve,
Melyen még a napsugár is
Néha-napján néz be.

Mely végezet, mely kárhozat,
Mely átok sulya nyom,
Hogy társimat, kik szabadok
Még nem is láthatom?!

Ki tiltja el a levegőt,
A harmatot, napot,
Melyet Isten jónak, rossznak
Egyenlően adott?!

Mért nem lettem büszke rózsza,
Egeterő bércezen,
Nem kellene most így gyáván,
Hitványul enyésznem?!

Levelimre minden reggel
Üde harmat szállna,
S megfürödnék benne a nap
Felkelő sugára.

Vagy jőne,
Oly rettenetes zivatar,
Hogy tőle
Megrengene a bérci tető
S tombolva süvöltne keresztül
S ki tépne tövestül!!

Zsuzsányi Pista.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

6225. sz.

tkvi 1884.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a karavukovai rétegytel végrehajtónak ifj. Klotsbücher Mihály végrehajtást szenvedő elleni 209 frt 30 kr tőkekövetelés és jkai iránti végrehajtási ügyében a hódásghy kir. járásbírósa területén lévő, Karavukova község határában fekvő, a karavukovai 693 sz. tjkvben A. I. alatt foglalt (105—107.) hr. 36 ö i. sz. ház és 1527 ö ölnyi beltelekre az árverést 800 frtban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi augusztus hó 7-ik napján délután 3 órákor Karavukova község házában megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § á értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kulai kir. járásbírósa mint tkvi hatóságánál 1885. évi május hó 10. napján.

Sztojkovits György,
kir. aljbíró.

BITTERMANN NÁNDOR

Könyv- és könyvnyomdai intézete

ZOMBORBAN

a megye palotájában.

Elfogad minden e szakba vágó rendeléseket pontos szolgálat és jutányos ár mellett.

Községi hivatalos nyomtatványokból nagy rakatár.

9541. sz.

tkvi 1884.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Eicherl Jozefa zombori lakos végrehajtónak Radojevits Bránko zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori királyi törvényszék területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 6200 sztkvben végrehajtást szenvedett nevében álló A + 1 sor 20222, -20224 a/1 hr. 1 hold 1167^{10/12}, 20262, 20287, 20290, 20292, a/b hr. sz. 11 hold 223^{1/12} ö ölnyi szántó és szállásra 2295 frtban, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi július hó 9-ik napján délelőtti 9 órákor ezen kir. tkvi hatóságnál illetve a kiküldött hiv. helyiségében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § á értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1885. évi február hó 26. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

445 szám.

tkvi 1885.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbírósa 1210/1874. számú végzése által a m. kir. kincstár javára Kaufman József zombori lakos ellen 10350 frt 50 kr tőke, és eddig összesen 10 frt 20 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság feloglalt és 308 frt 25 kr-ra becsült bútor- és ágyaneműek, 2 ló és 2 kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2860/1885. sz. kiküldött rendelő végzés folytán, a helyszínen, vagyis Zomborban alperesek lakásán leendő eszközzésére 1885. évi június hó 12-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § á értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárán alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 103. § ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi június hó 1-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

39. sz.

bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezenel közhírré tétetik, hogy a szabadkai kir. járásbírósa 1885. évi 225./1885. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírósa 357./polg. 1885. számú kiküldő végzésével az Azienda biztosító társaság felperes javára Kokanov Jován tovarisovai lakos alperes ellen 10 frt tőke és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt 431 frtra becsült gabona, takarmány, tölgytörzs stbből álló ingóságok Tovarison alperes lakásán 1885. évi június hó 13-án délelőtti 11 órákor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi június hó 1-én.

Haba István,
kir. bir. vjhajtó.

Árverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezenel közhírré tétetik, hogy a zombori kir. törvényszéknek 1884. évi 6180./1884. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírósa 1141/polg. számú kiküldő végzésével a hódásghy takarékpénztár felperes javára Popov Lázár, Basits Gyóka és társai tovarisovai lakos alperes ellen 350 frt tőke és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt 657 frtra becsült lovak, kocsik, szarvasmarha, sertések, kukorica stb. álló ingóságok Tovarison alperes lakásán 1885. évi június hó 18-án délelőtti 10 órákor nyilvános árverés útján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi június hó 3-án.

Haba István,
kir. bir. vjhajtó.

Hirdetmény.

A pacséri határban levő 220 hold (1200 ö ölével), fákkal körülkerített, egy tagban levő és tulajdonomat képező

első osztályú szántóföld

a rajta levő 40,000 drb jól kiegyezett téglával együtt szabad kézből eladó.

A venni szándékozik szóval vagy levélben bővebb felvilágosítást nyerhetnek egyedül és kizárólag nálam mint tulajdonosnőnél.

Ódry Bischoff Emma,
lakik Baján, saját ház.